

بسمه تعالی

دانشگاه علوم پزشکی کرمانشاه

دانشکده: پرستاری سنقر

گروه: پرستاری داخلی جراحی

طرح درس دوره کارآموزی داروشناسی بالینی (فارماکولوژی)

نیمسال: اول 1404-1405

با مراعات اصول کوریکولوم مصوب
وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی

تدوین کننده: آیدا محمدی

ساختار دوره

تعریف دوره : دوره کارآموزی فارماکولوژی بالینی، دوره ای است که در ترم دوم کارشناسی پرستاری و همزمان با آموزش تئوری ارائه می شود.

پیش نیاز دوره:

– فارماکولوژی

– اصول و مهارت های پرستاری

مدت دوره (به ساعت/ روز نوشته شود): 1 واحد (51 ساعت، 10 روز)

محیط/ بخش دوره: بخش های داخلی- جراحی و داروخانه بیماران امام خمینی
سنقر (ره)

محتوای آموزشی

بر اساس سر فصل دروس

هدف کلی دوره: ایجاد بستر مناسب جهت پیاده کردن اطلاعات علمی، محاسبات دارویی، شناخت موارد مصرف و عوارض داروها، مراقبت های پرستاری قبل، حین و بعد از دارو درمانی، آموزش به بیماران و خانواده در زمینه دارو درمانی در موقعیت های شبیه سازی شده و واقعی

هدف کلی جلسه اول:

معارفه، آشنایی با اتاق دارویی بخش و تجهیزات موجود در آن (پمپ انفوزیون، نبولایزر، دم یار و...)، یخچال دارویی، اشکال دارویی، روش های تزریق دارو، کاردکس دارویی، رده بندی داروها در بارداری، اختصارات دارویی، فرم ADR و مفاهیم پایه ای فارماکولوژی، قانون 8 Right، کنترل عفونت و ایمنی مددجو، اندازه گیری علائم حیاتی، چک I/O، آشنایی با یافته ای آزمایشگاهی روتین

اهداف ویژه جلسه اول:

در پایان دانشجو قادر باشد:

- ساختار اتاق دارو را تشریح نماید.
- چگونگی گزارش عوارض ناخواسته دارویی (ADR) را شرح دهد.
- رده بندی داروها در بارداری را شرح دهد.
- مفاهیم پایه ای فارماکولوژی را بیان نماید.
- روش صحیح کاردکس نویسی را شرح دهد.
- با اصطلاحات و اختصارات دارویی آشنا شده و در صورت لزوم به درستی مورد استفاده قرار دهد.

- قانون 8 Right را هنگام اجرای دستورات دارویی رعایت نماید.
- داروهای مشابه را به درستی از هم تفکیک نماید.
- اصول نگهداری داروها را به طور دقیق شناسایی و رعایت نماید.
- انواع اشکال دارویی را بداند.
- نام تجاری داروهای پرمصرف را بداند.
- روش های کنترل عفونت شامل شستشوی دست ها، دفع صحیح وسایل آلوده و نوک تیز و... را در هنگام مراقبت مددجو به کار بندد.
- علائم حیاتی را به روش صحیح کنترل و ثبت نموده و هرگونه موارد غیرطبیعی را گزارش نماید.
- انواع تغییر وضعیت بیمار و احتیاطات مربوط به ایمنی را در زمان اجرای دستورات دارویی به نحو صحیح اجرا نماید.
- با یافته های آزمایشگاهی روتین (خون، ادرار و مدفوع) آشنا شود.
- هویت بیمار را به طور دقیق شناسایی کند.
- یافته های غیر طبیعی آزمایشگاهی ناشی از عوارض دارویی را از یافته های طبیعی تمایز دهد.

هدف کلی جلسه دوم:

آشنایی با انواع سرم ها (رینگر، رینگر لاکتات، نرمال سالین 0/9%، هالف سالین 0/45%، دکستروز و اتر 5% و 10%، سرم 1/3 و 2/3، مانیتول، محلول های TPN (اینترالیپید و هماکسل)، گلوکز 20% و 50%

اهداف ویژه جلسه دوم:

در پایان دانشجو قادر باشد:

- انواع سرم ها را شناخته و درست بکار می برد.
- چگونگی تنظیم قطرات سرم را بداند.
- الکترولیت داخل هر سرم را نام برد.
- اسمولاریته هر سرم را بداند.
- موارد استفاده و منع مصرف هر سرم را بداند.

هدف کلی جلسه سوم:

آشنایی با آنتی بیوتیک ها (سفالوسپورین ها، آمینو گلیکوزید ها، ماکرولید ها، کارباپنم، پنی سیلین و ...)

اهداف ویژه جلسه سوم:

در پایان دانشجو قادر باشد:

- با مکانیسم اثر، کنتراندیکاسیون و عوارض دارو ها آشنا شود.
- موارد مصرف هر دسته ی دارویی را بشناسد.
- پایداری آنتی بیوتیک ها را در دمای اتاق و یخچال ها بداند.
- عوارض هر دارو را به بیمار گوشزد کند.
- تداخل دارویی مهم با آنتی بیوتیک ها را شرح دهد.
- بداند دارو را با چه نوع سرم، چه میزان و چه مدت زمانی انفوزیون نماید.

هدف کلی جلسه چهارم:

آشنایی با وی تا مین ها و دارو های موثر بر فشار خون: کلسی م بلوکر-بتابلوکر-نیترات ها و دیورتیک ها

اهداف ویژه جلسه چهارم:

در پایان دانشجو قادر باشد

- انواع ویتامین ها را بشناسد.
- علایم مسمومیت با ویتامین ها را بداند.
- انواع دارو های فشار خون را شرح دهد.
- قبل و بعد از مصرف دارو های فشار خون ضربان قلب و فشار خون را پایش کند.
- به بیمار روش صحیح چک نبض را آموزش دهد.
- عوارض هر دسته دارویی را بتواند شرح دهد.

هدف کلی جلسه پنجم:

آشنایی با محاسبات دارویی و دارو های موثر بر دیابت (انواع انسولین ، قرص های خوراکی)

اهداف ویژه جلسه پنجم:

در پایان دانشجو قادر باشد

- محاسبه ی قطرات سرم ، میکروست را به درستی انجام می دهد.
- محاسبات دارو های میکروگرم، میلی گرم و ... را بداند.
- انواع انسولین را بشناسد.
- روش نگهداری انسولین را شرح دهد و به بیمار آموزش دهد.
- علایم هیپو و هیپر گلیسمی را شرح دهد.
- قبل و بعد از تجویز انسولین قند خون بیمار را چک کند.

هدف کلی جلسه ششم:

آشنایی با دارو های ضد درد مخدر (مورفین – پتدین) و دارو های NSAID و کورتون

اهداف ویژه جلسه ششم:

در پایان دانشجو قادر باشد

- انواع دارو های مخدر را نام ببرد.
- تفاوت مسکن های مخدری با غیر مخدری را بیان کند.
- عوارض مهم مخدر ها را شرح دهد.
- انواع کورتون ها را نام برده و عوارض آنها را شرح دهد.
- علایم وابستگی به دارو های مخدر را شرح دهد.
- سندرم قطع دارو به دنبال مصرف طولانی را شرح دهد.
- آنتی دوت دارو های مخدر را نام ببرد.

هدف کلی جلسه هفتم:

آشنایی با داروهای ضد آسم و ضد تشنج (فنی توئین، والپرات سدیم، کاربامازپین و ...)

اهداف ویژه جلسه هفتم:

در پایان دانشجو قادر باشد

- انواع داروهای ضد آسم را بشناسد.
- عوارض داروهای ضد آسم را شرح دهد.
- مکانیسم اسپریهای مختلف را شرح دهد.
- روش استفاده از اسپری را به بیمار آموزش دهد.
- علائم تشنج را شرح دهد.
- موارد مصرف داروهای ضد تشنج را شرح دهد.
- مکانیسم دارو را شرح دهد.
- مراقبت پرستاری در حین تشنج را شرح دهد.

هدف کلی جلسه هشتم:

آشنایی با داروهای ضد انعقاد (وارفارین، هپارین، انوکسپارین و داروهای آنتی اسید) (رانیتیدین، پنتوپرازول، امپرازول)

اهداف ویژه جلسه هشتم:

در پایان دانشجو قادر باشد

- انواع داروهای ضد انعقاد را بشناسد.
- آنتی دوت داروهای ضد انعقاد را بداند.
- مکانیسم انعقاد در بدن را شرح دهد.
- علائم مسمومیت داروهای ضد انعقاد را بداند و به بیمار آموزش دهد.
- رنج نرمال تست های PT-INR-PTT را بداند و قبل از مصرف دارو چک کند.
- انواع داروهای آنتی اسید را شرح دهد.
- مکانیسم ترشح اسید معده را شرح دهد.
- زمان صحیح مصرف آنتی اسید را می داند و به بیمار آموزش می دهد.

هدف کلی جلسه نهم:

آشنایی با داروهای ترالی کد

اهداف ویژه جلسه نهم:

در پایان دانشجو قادر باشد

- با ترالی کد و اهداف استفاده از آن آشنا شود.
- داروهای هر طبقه ی ترالی را بشناسد.
- داروهای مورد استفاده در ایست قلبی را نام ببرد.
- موارد استفاده، طریقه ی مصرف و ... هر دارو را شرح دهد.
- مراقبت پرستاری در هنگام مصرف داروهای پرخطر را بداند.
- قبل و بعد از مصرف دارو علائم را چک کند.
- قبل از مصرف داروی KCL و منیزیم سولفات برون ده ادراری را چک کند.
- قبل و بعد از تزریق دارو از باز بودن لاین وریدی بیمار اطمینان حاصل کند.

جلسه دهم:

آزمون پایانی

مهارت های مورد انتظار: کلیه مهارت های ذکر شده در محتوای آموزشی

حیطه شناختی:

- با محیط بیمارستان و مقررات بخش ها آشنا می شود.
- دانش کافی را در نحوه بررسی و شناخت بیماران کسب می کند.
- نحوه مراقبت از بیمار هنگام دارودهی را با توجه به استانداردهای مراقبتی را به درستی انجام می دهد.

حیطه عاطفی:

- توانایی برقراری ارتباط موثر با مددجو و همراهان را دارد.
- با همدلی و احساس وظیفه قوی به دارو دهی بیماران می پردازد.
- جهت ارائه حمایت روحی- روانی به بیمار قبل و بعد از دارو دهی از طریق برقراری ارتباط موثر تلاش کند.
- وظایف تعیین شده را با علاقه و احساس مسئولیت انجام دهد.
- مسئولانه در جهت حفظ حریم خصوصی بیماران تلاش کند.
- با پرسنل بخش، اساتید و همتایان خود با احترام برخورد نماید و در مواقع لزوم با اعضاء تیم درمان به طور موثر همکاری کند.

حیطه مهارتی:

مهارت در کاردکس کردن دارو

- دارو را به شکل صحیح قرائت می کند.
- دارو را با شکل صحیح در جایگاه صحیح در کاردکس می نویسد.
- نکات لازم برای دارو (آزمایش های لازم قبل و بعد از دارو، کنترل V/s، کنترل I/O و...) را در کنار دارو می نویسد.
- تداخلات دارویی/ حساسیت ها را مشخص می نماید.

مهارت در شناسایی و اصول صحیح دارو درمانی

- 8 اصل صحیح دارو درمانی را بشناسد.
- گروه های مختلف دارویی و دسته های مختلف دارو را بشناسد.
- داروهای توالی اورژانس را بشناسد.
- تداخلات مهم دارو درمانی را بشناسد.

مهارت در اصول تزریقات و دارو درمانی

- با مفاهیم مرتبط با مایع درمانی آشنا باشد.
- قبل از انجام هر پروسیجر برای بیمار، اقدام به شستشوی دست نماید.

- رگ را از نظر فلبيت بررسی نماید.
- اصول مراقبت از کاتتر وریدی را انجام دهد.
- اصول دارو دادن به روش خوراکی، شیاف، استنشاقی، قطره، داخل جلدی، زیر جلدی، عضلانی و وریدی را رعایت کند.
- محاسبات دارویی را به درستی انجام دهد.
- انفوزیون دارو را به درستی انجام دهد.
- مددجو را از نظر وجود حساسیت به دارو و عوارض دارو ها بررسی نماید.

مهارت در آماده کردن سرم

- در مورد پروسیجر به بیمار آموزش لازم را دهد.
- قبل از انجام هر پروسیجر برای بیمار، اقدام به شستشوی دست نماید.
- سرعت تنظیم قطرات را با توجه به نوع ست (میکروست یا ماکروست) رعایت نماید.
- انواع سرمها و محلولهای مختلف با غلظت های متفاوت بشناسد.
- بتواند تزریق مداوم محلول وریدی به تزریق متناوب (هپارین لاک) را انجام دهد.

مهارت در آموزش به بیمار

- در خصوص تداخلات دارویی به بیمار آموزش لازم را بدهد.
- علایم تداخلات / عوارض دارویی را به بیمار آموزش دهد.
- درمورد زمان مصرف داروها به بیمار آموزش دهد.

برنامه کاری روزانه در بخش:

11:30-13	11:30-10:30	8-10
خدمات بالینی در بخش- گزارش تحویل شیفت به پرستاران	فعالیت های آموزشی (کنفرانس، بحث گروهی - ارایه case)	شرکت در راند صبحگاهی و تحویل شیفت- ارایه خدمات پرستاری در بالین بیماران

جلسه	ساعت و تاریخ	موضوع هر جلسه	مدرس
اول	8-13 1404.08.26	معارفه، آشنایی با اتاق دارویی بخش و تجهیزات موجود در آن، یخچال دارویی، اشکال دارویی، روش های تزریق دارو، کاردکس دارویی، رده بندی داروها در بارداری، اختصارات دارویی، فرم ADR و مفاهیم پایه ای فارماکولوژی، قانون Right 8 ، کنترل عفونت و ایمنی مددجو، اندازه گیری علائم حیاتی، چک I/O، آشنایی با یافته ای آزمایشگاهی روتین	آیدا محمدی
دوم	8-13 1404.08.27	انواع سرم ها (رینگر، رینگر لاکتات، نرمال سالین 0/9%، هالف سالین 0/45%، دکستروز واتر 5% و 10%، سرم 1/3 و 2/3، مانیتول، محلول های TPN (اینترالیپید و هماکسل)، گلوکز 20% و 50%	آیدا محمدی
سوم	8-13 1404.08.28	آنتی بیوتیک ها : سفالوسپورین ها، آمینو گلیکوزید ها، ماکرولید ها، کاربا پنم، پنی سیلین و ...	آیدا محمدی
چهارم	8-13 1404.09.10	ویتامین ها و دارو های موثر بر فشار خون:کلسیم بلوکر- بتابلوکر-نیترات ها و دیورتیک ها	آیدا محمدی
پنجم	8-13 1404.09.11	محاسبات دارویی و دارو های موثر بر دیابت : انواع انسولین، قرص های خوراکی	آیدا محمدی
ششم	8-13 1404.09.12	دارو های ضد درد مخدر(مورفین – پتدین) و دارو های NSAID و کورتون	آیدا محمدی
هفتم	8-13 1404.09.16	داروهای ضد آسم و ضد تشنج (فنی توئین، والپرات سدیم، کاربامازپین و ...)	آیدا محمدی
هشتم	8-13 1404.09.17	دارو های ضد انعقاد (وارفارین، هپارین، انوکسپارین و دارو های آنتی اسید(رانیتیدین، پنتوپرازول، امپرازول)	آیدا محمدی
نهم	8-13 1404.09.18	داروهای تروالی کد	آیدا محمدی
دهم	8-13 1404.09.19	آزمون پایانی	آیدا محمدی

قوانین و مقررات:

- حضور به موقع در کارآموزی
- رعایت پوشش حرفه ای
- همراه داشتن اتیکت و نصب آن
- خودداری از استفاده از تلفن همراه حین کارآموزی در بخش

وظایف حرفه ای و اخلاقی کارآموزان:

- با پرسنل بخش ارتباط مناسب برقرار کرده و در انجام وظایف با آن ها همکاری لازم را داشته باشد.
- با مربی ارتباط مفید و مناسب داشته باشد.
- قوانین و مقررات بخش را رعایت نماید.
- به اساتید، پرسنل، همگروهی ها و مسئولین احترام بگذارد.
- از بیمار جهت انجام پروسیجر و دارودهی کسب اجازه نماید.
- حریم خصوصی بیمار را حفظ نماید.
- وقت شناس بوده و در طول دوره به طور منظم و مرتب حضور یابد.
- احساس مسئولیت داشته باشد و در انجام دادن وظایف تمایل و علاقه نشان دهد.
- مشارکت فعال در بحثها و فعالیت های عملی
- تکالیف خواسته شده را انجام و ارائه دهد.
- عدم حضور دانشجو در ساعات فوق بدون هماهنگی غیبت منظور خواهد گردید.

نحوه ارزشیابی دوره:

- ارزشیابی در این دوره به صورت پویا و در تمام طول دوره خواهد بود.
- در تمامی روزهای کارآموزی، دانشجو لاگ بوگ خود را باید همراه داشته باشد و بعد از اتمام هر اقدامی در صورت صحیح بودن آن با ذکر تاریخ و امضا ثبت می شود.
- روز آخر از تمامی دانشجویان به صورت بالینی آزمون پایانی طبق چک لیست بعمل خواهد آمد.

آیتم های مورد ارزشیابی:

تکالیف

۱. شرکت فعال در بحث‌های گروهی و پرسش و پاسخ
۲. انجام پروسیجرهای پرستاری تحت نظارت مربی
۳. آموزش به بیمار
۴. ارائه فرآیند پرستاری
۵. کنفرانس

حضور و غیاب:

غیب موجه بیش از یک روز به ازای هر واحد کارآموزی منجر به حذف واحد، و غیبت غیرموجه بیش از یک روز به ازای هر واحد درسی منجر به اخذ نمره صفر می‌گردد. غیبت موجه به مدت برابر و غیبت غیرموجه به میزان دو برابر باید جبران گردد.

ارزشیابی مهارتی:

مبتنی بر چک لیست

آزمون پایان دوره

نوع ارزشیابی (تکوینی/تراکمی):

ارزشیابی دانشجویان هم به صورت تکوینی با هدف ارائه بازخورد و اصلاح عملکرد در طول دوره کارآموزی و هم تراکمی در انتهای دوره آموزشی انجام خواهد گرفت.

روش ارزشیابی دانشجو:

ارزشیابی دانشجویان، بر اساس کیفیت فعالیت‌های عملی و انجام پروسیجرها، مشارکت فعال در تکالیف بالینی، رعایت نظم و انضباط در زمان حضور در بخش، راند بیمار، معاینه و آموزش به بیمار و خانواده است. جهت ارزشیابی دانشجویان از روش‌های نوین ارزشیابی از جمله کارپوشه و لاگ‌بوک، ارزشیابی 360 درجه، مشاهده مستقیم و انجام پروسیجرها و مهارت‌های بالینی (DOPS) استفاده می‌شود. در تکمیل لاگ بوک، دانشجو در تمامی روزهای کارآموزی خود، لاگ بوک را باید به همراه داشته باشد و بعد از اتمام هر اقدامی در صورت صحیح بودن آن در این دفترچه با ذکر تاریخ و امضا ثبت می‌گردد.

شود. و هر دو روز یکبار، برای نشان دادن توانایی‌ها و پیشرفت خود نمونه‌هایی از کارهایی را که در طول دو روز انجام داده برای ارزشیابی در اختیار استاد قرار می‌دهد.

در پایان دوره کسب نمره 12 از 20 حد نصاب قبولی است.

چک لیست های ارزشیابی ضمیمه است.

محاسبه نمره ارزشیابی دانشجو		
موضوع	امتیاز	نمره دانشجو
ارزشیابی عمومی	6(30%)	
ارزشیابی اختصاصی	12(60%)	
تکالیف و کنفرانس دارویی	2(10%)	
جمع	20(100%)	

چک لیست ارزشیابی در کارآموزی

ارزشیابی عمومی

ارزشیابی عمومی (6)					
ردیف	وضعیت ظاهری	شرح فعالیت	به ندرت 0	گاهی 0.25	همیشه 0.5
1	وضعیت ظاهری	داشتن آتیکت شناسایی			
2		رعایت کد پوشش حرفه ای			
3	رفتار و برخورد	برقراری ارتباط موثر با پرسنل پرستاری			
4		برقراری ارتباط موثر با مددجو			
5	دقت و نظم	دقت در انجام وظیفه و اجرای درست پروسیجرها			
6		انجام وظایف با در نظر گرفتن اولویت ها			
7	وقت شناسی	حضور به موقع			

8	حس مسئولیت	احساس مسئولیت در قبال بیمار			
9	حفظ ایمنی و کنترل عفونت	رعایت اصول ایمنی و محافظت از خود			
10	رعایت اصول اخلاقی	شرکت دادن مددجو در تصمیم گیری های مراقبتی و درمانی			
11		محرمانه نگهداشتن اطلاعات مددجو و قرار ندادن آن در اختیار سایرین			
12	علاقه به کار	تمایل به یادگیری کار های جدید			

ارزشیابی تخصصی

ارزشیابی تخصصی (14 نمره)						
ردیف	عنوان مهارت	1	0/75	0/5	0/25	0
1	قبل از انجام پروسیجر، به شکل صحیح خود را به بیمار معرفی می نماید.					
2	داروها را بر اساس پروتکل آماده سازی دارو (8R) انجام می دهد.					
3	قبل از تزریق/دادن دارو بیمار را از فرایند دارو درمانی مطلع می نماید.					
4	داروهای خوراکی را به شکل صحیح (بلوس، استنشاقی، عضلانی، زیرجلدی، داخل جلدی و...) به بیمار می دهد.					
5	زمان لازم برای پیشگیری از تداخلات دارویی در انفوزیون داروهای تزریقی و خوراکی در نظر می گیرد.					
6	قطرات سرم و میکروست حاوی دارو را به دقت تنظیم می نماید.					
7	دارو را به شکل صحیح قرائت می کند.					
8	دارو را با شکل صحیح در جایگاه صحیح در کاردکس می نویسد.					
9	نکات لازم برای دارو (آزمایش های چک شندی قبل و بعد از دارو، کنترل V/s و...) را در کنار دارو می نویسد.					
10	تداخلات دارویی/ حساسیت ها را مشخص می نماید					

					11	توانایی استفاده صحیح از تجهیزات بخش (پمپ انفوزیون، نیولایزر، دم یار و...)
					12	شیوه صحیح استفاده از داروهای رایج در بخش، مراقبت های پرستاری مرتبط با هر دارو را می داند.

تکالیف

طبقه بندی دارویی های مصرفی فعلی (در زمان بستری)

نام دارو	علت مصرف	دوز دارو	شکل دارویی	زمان مصرف	تداخلات دارویی	عوارض دارویی	مراقبت های پرستاری /آموزش به بیمار
یک مورد کنفرانس دارویی							

منابع آموزشی

1. Intravenous Medication, Betty Gahart and Adriene Nazareno, Elsevier, Last ed .
2. Mosby's nursing drug references, Elsevier, Last ed .
3. Pearson nurse's drug guide, Wilson-Shanon-Shield, Last ed.
۴. فارماکولوژی پای ه و بالینی کتزونگ، مترجم: خسرو سبحانی ن و همکاران. تهران: ارجمند. 1392
۵. سبحانی و سپهری.فارماکولوژی: برای رشته های پرستاری ، مامایی ، بهداشت و اتاق عمل. تهران: ارجمند.

1391

نام و امضای مسئول EDO دانشکده:
تاریخ ارسال :

نام و امضای مدیر گروه:
تاریخ ارسال:

نام و امضای مدرس: آیدا محمدی
تاریخ تحویل: 04/06/27

A handwritten signature in black ink, consisting of a stylized 'S' followed by a horizontal line and a diagonal stroke.